JADRANKA

Izhaja v Trstu 1. vsakega meseca.
Posamezen izvod 80 st. Letna naročnina iznaša 10 L, za Jugoslavijo 100 K.

Uredništvo in uprava je v Trstu, Via Scorcola 492, I. Urejuje jo Marica Stepančičeva (Gregorič).

VSPORED:

1. **Resnicoljubje in poštenje.** — I. Ribnikarjeva.
2. **Veronika Deseniška.** — M. Gregoričeva.
3. **Slovo.** — Fr. Žgur.
4. **Poklic gospodinje.** — Lenka.
5. **Izprehod po Skandinaviji.** — M. Stepančičeva.
6. **Belokranjska.** — M. Tavčarjeva.
7. **Učitelj iz Sv. Križa.** — Prevod.
8. **Ženska in telovadba.** — M. K.
9. **Iz prijateljevega življenja.** V. Openskij.
10. **Drobtine.**

ZLATARNA
ALOJZIJA POVH-A
V TRSTU
NA TRGU GARIBALDI (BARRIERA), 2
PRODAJA NAJLEPŠE IN NAJCENEJŠE BIRMANSKE OKRASKE!
BOTERCE IN BOTRI POZOR!

Zobotehnični Ambulatorij
ulica Sette Fontane št. 6, I. - TRST - ulica Sette Fontane št. 6, I.
Odprt vsak dan od 9-13 in od 15-19.
Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom.
Slovencem 10% popustka, kakor tudi plačilo na obroke.
DELO ZAJAMČENO

LUIGI (Vek.) PLESNIČAR - TRST
ULICA GIULIA, 29
Trgovina jestvin in kolonijalnega blaga, olja, mila in vsakovrstnih likerjev v steklenicah. — Trgovina je popolnoma na novo opremljena in preskrbljena z vedno svežim ter prvovrstnim blagom. - Točna postrežba in v Trstu franko na dom.
Se priporočam slov. občinstvu v mestu in na deželi.
Na debelo v ULICI GAETANO DONIZETTI, 5

Dr. ANTON GRUSOVIN

GORICA

Piazza Vittoria 20 ordinira za kožne in venerične bolezni od **9-11, 3-5**
Ob nedeljah in praznikih le od **9-11 ure.**

TRGOVSKO-OBRTNA ZADRUGA v TRSTU

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I.

Obrestuje navadne hranilne vloge po = **5%**

vloge, vezane na trimesečno odpoved
po 5½% ako znašajo 20-30.000 L. po 6% ako znašajo -40.000 L.
po 6½% ako presegajo 40.000 Lit.

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune Posoja hranilne pušice na dom. Za varnost vlog jamči poleg lastnega, premoženje nad 2300 zadružnikov, vredno nad 50 miljonov lir. Daje posoljila na poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Tel. št. 16-04 — **Uradne ure od 8-13** — Tel. št. 16-04

K. SUSIČ - Trst-Rojan

Via di Roiano ; poleg cerkve.

Priporoča svojo **manifakturno** trgovino cenj. občinstvu za obilen obisk. Postrežba točna - cene najnižje.

Svoji k svojim!

Edvard Giaconi

TRST
ulica S. Caterina 11
Telefon 15-52 dvakrat.

Izborno platno za postelnjake, perilo, zavese, volnene in polnjene odeje, zaloga volne in žime za postelnjake, perja itd. itd.

Se priporoča slovenskim kupcem, ker je zmožen njihovega jezika.

PODRUŽNICA VIA UDINE

Dr. L. BOROVIČKA

Trst - Via Genova 13, I.

ordinira za kožne in venerične bolezni
od 9 - 12, 3 - 7.
Ob nedeljah in praznikih
od 10 - 12 ure.

JAKOB PERHAUC

TRST - Via Spiro Tipoldo Xydias - TRST

ZALOGA

tu in inozemskih **vin, žganja** in **likerjev** Razpošilja in poslužuje na dom. — Razpolaga z najfinejšimi šumečimi vini svetovnih znamk à la: **Asti, Chart-Blanc, Excelsior** i. t. d.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v TRSTU. — Centrala v LJUBLJANI.

PODRUŽNICE: Celje, Borovlje, Brežice, Gorica, Saraj., Split, Trst, Maribor, Ptuj, Kranj. - Delniška glavnica K. 50.000.000. Reserva K. 45.000.000

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti **3½%** na žiro-račune proti **4%** obrestovanju

Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice. **Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.**

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti.

Trst, Trg sv. Ivana štev. 1.

TRST, Pri Sv. Jakobu - Via Gius. Caprin 5

v

Čevljarnici FORCESSIN

dobite najtrpežnejše

Obuvalo za moške, ženske in dečke.

Specijaliteta otroškega obuvala.

Cene posebno zmerne. Postrežba točna.

ANTON T

Nova zaloga
v Gorici,
se priporoča s
in na deželi
Cene b
Na drobno

Tvrdka P

Via Garibaldi 18

Na drobno **Veli**
Bencin, petrol
fina mazila, gl
konopec,
Dobave za avton
Najzm
Iščejo se ZAST
v vsej

ELIJA Č

na trgu Cavo

Na novo

p

kakor spalne
zine ter kuhinj
nižjih cenah. Pri

Ivan Zup

(na Starem trgu)

JADRANKA

LETO II. — ŠTEV. 8 | GLASILO ZAVEDNEGA ŽENSTVA | VELIKI SRPAN 1922.

IVANKA RIBNIKARJEVA:

RESNICOLJUBJE IN POŠTENJE.

„Mlado drevo se upogne, staro se zlomi."

Otrok naj se navadi že od mladih nog resnicoljubja. Najostudnejša otroška razvada je pač laž. Že star pregovor pravi: Mlad lažnik — dorasel tat. Čestokrat tožijo matere, da njih otroci lažejo, ne vedo si pomagati, saj niso niti najstrožje kazni nič izdale. Izkušnja nas uči, da je v tem slučaju možno priti do zaželjenega in srečnega cilja le po poti, ki nam jo predpisuje — ljubezen.

Pri malih otrocih se na primer pogostokrat dogaja, da pripovedujejo cele povesti, izmišljotine, ki so o njih docela uverjeni, da so se res godile. To je le izraz prebujne otroške fantazije, ki jim čara pred oči raznovrstne slike; toda neizvežbani otroški duh še ne zna razločevati resnice od domišljivosti. Pametna mati takega otroka, seveda, ne bo kaznovala. Vendar pa mora biti oprezna. Rahlo naj mu ugovarja ter ga opozarja na nepravilnost njegovih izpovedb, češ, da si je vse samo izmislil, da se je vršilo to le v njegovi glavi, ne pa v resnici. Navadno pa se ljudje takemu otroku le smejejo ter gn občudujejo, kaj si zna vse izmisliti. A posledica tega je, da postane iz nedolžno brblajočega otroka, neznosen, vsakomur nesimpatičen širokoustnež. Iz tega vzroka naj tudi mati ne dopušča, da bi otrok pretiraval. Kar pove, naj pove točno, jasno, s kratko besedo in brez ovinkov in obotavljanja.

Da pa more mati vzgajati svojega otroka k resnicoljubnosti, je seveda predvsem potrebno, da je sama resnična v vsem svojem govorjenju in delovanju. Otrok se mora brezpogojno zanesti na njeno besedo. Dober vzgled je najuspešnejše vzgojno sredstvo, saj otroci navadno vse posnemajo, kar vidijo. Važnejša in vplivnejša kot dolgovezne pridige so torej dobra dejanja. Zato je prvi pogoj dobre vzgojiteljice, da je skrajno resnična in zanesljiva. Otroci lažnjive matere so vedno lažnjivi. — Dostikrat sicer otrnci kaj vprašujejo, česar jim ni mogoče povedati. Zato pa nikakor ni treba z lažjo pomagati si iz zadrege. Bolje je, da poveš otroku naravnost; Tega bi ti ne razumel, ko boš malo večji, pa ti vse razložim. — So pa tudi matere, ki brez vsake potrebe in prav nesmiselno lažejo, samo da otroka pomire. Obetajo mu n. pr. Bog vé kaj vse, a ne dajo mu ničesar. Otrok si to zapomni in spozna, da mati laže.

Drugi vzrok, da otroci lažejo, ali taje kako dejstvo, je strah pred kaznijo. Zato pa je potrebno, da si vzgojiteljica z dobrohotnostjo pridobi popolno, neomajno zaupanje otroka, ki mora vedeti, da zahteva in tudi pričakuje mati od njega le najboljše. Mati se mora popolnoma vživeti v življenje in čustvovanje otrokovo, zasledovati mora njegove želje in njegove male skrbi z ljubeznivim razumevanjem ter blagohotno bodriti in svariti. Potem se je otrok ne bo bal in bo samovoljno priznaval svoje napake.

Kakor slano mlada polmladno cvetje tako pa zamori nezaupnost nežno otroško srce. Bolje je, da te otrok desetkrat nalaže, kakor da mu enkrat nisi verjela, ko je go voril resnico. Neopravičen nezaupnost rodi v otrokovi duši čudno zmedenost, trpkost in bolest. Otrok vidi, da je mati krivična in postane zato sam nezaupen in trdovratno trmast. Nasprotno pa prvi slučaj ne škoduje toliko. Nepokvarien otrok, ki je delala kakor da mu verjame, se sramuje svojega početja in se poboljša.

Ko je hodila moja najmlajša hčerka v I. razred, mi nekoč na neko moje vprašanje ni povedala resnice. Še istega dne je prišla ka meni s pritajenimi solzami v očeh: „Mama, kako si ti dobra, — kajne, to je jako grdo, če otrok laže?!" Poučila sem jo, dalje je pa nisem izpraševala o vzrokih njenega nakratnega srčnega izliva. Saj sem jej videla v dušo in sem bila zadovoljna.

Seveda pa poznam tudi matere, ki svojim otrokom naravnost neumno zaupajo. Kar se je slabega zgodilo, so storili vse drugi, njih otroci so pa angelčki. V šoli so so vedno učitelji in profesorji krivi, če otrok ni znal. Vedno in povsod se jim godi krivica. Da tu prevelika zaupljivost ni na mestu, se razume sabo ob sebi.

Iz pravegn resnicoljubja izhaja samoobsebi poštenje. Že prav majhnemu otroku je treba vcepiti pojem „moje" in „tvoje". Otrok naj ne misli, da mora vse imeti, kar vidi. Včasih vidim prav majhne otroke po privatnih hišah, pred izložbami, v prodajalnah, ki jezno cepetajo z nožicami ob tla in kriče, da so vsi višnjevi v obraz, ker hočejo imeti to ali ono igračo. Dosti staršev je, ki končno res ugode željam takih tiranov, ko bi bila dejanska kazen prav na mestu.

Odgojiteljica naj pa tudi pazi, da otroci ne delajo drugim škode. Če so kje zunaj, naj mati nikdar ne trpi, da bi po tujih vrtovih, javnih nasadih in parkih lomili veje, trgali cvetlice, gazili travo in po sadovnjakih morda celo kradli sadje. Tudi po gozdih in livadah naj ne lomijo drevja in naj ne trgajo celih šopov cvetlic, ki bi jih malo časa nato metali v prah. Ponedotrebnem oropati naravo njenih krasot je brezsrčno in surovo. Otroci naj imajo tudi do rastlin sočutje. Ako so si natrgali cvetja, naj ga poneso domov, kjer ga v čaši vode lepo goje...

Pametna mati naj blaži in krepi značaj otroka s tem, da uči odkritosrčnosti in resnicoljubnosti, potem se pridruži poštenje samoobsebi. Veruje naj na vse dobro in lepo v duši otrokovi; to naj ščiti, goji in jači. Obvaruje naj otroško dušo slabih vplivov ter naj mu bo vzor, ki mu more otrok brezpogojno slediti. Predvsem pa naj ljubi svoje otroke in naj jim zaupa. Kjer vladata ljubezen in zaupanje, tam laž ne najde prostora!

MAR. GREGORIČEVA

VERONIKA DESENIŠKA.

ZGODOVINSKA TRAGEDIJA IZ XIV. STOLETJA V PETIH DEJANJIH.

5. PRIZOR.

Friderik, Vid.

Friderik (odhaja k oknu in pogleda ven.): Napoltemna noč; brez mesečine. Tih, bajen večer, izboren za begunce ali tudi za roparje....

Vid (je rdečelas, se vede hlinjeno, da je v svojem nastopu prav zopern.): Moj poklon, veleštovani.

Friderik (ga ne opazi): Ravno taka noč je bila pred enajstimi leti, ko sem jahal iz Deseniča ves blažen in omamljen od njene lepote...

Vid (je poslušal z roko ob ušesu in pokima): Vaš naj ponižnejši služabnik je v vaši bližini, gospod knez!

Friderik (se naglo ozre): A, ti si, Vid?

Vid: Naj li pripravim obed, visokorodni gospodar?

Friderik (naglo): Da, da!

Vid: Tudi za preblagorodno kneginjo?

Friderik (nevoljno): Seveda!

Vid (pri vratih porogljivo pokima): Takoj, mogočni knez!

Friderik (sedi sredi sobe): Oh! Kako sem se še pred eno uro veselil nocojšnjega večera. Toda komaj sem se sestal z Veroniko...

Vid (ustopi naglo): Prijahali so neki vitezi, ki silijo v grajščino.

Friderik: Mogoče so potniki in želijo samo prenočišča. Kaj niso razodeli svojih željâ?

Vid: Ne, grof! Vendar postopajo z nami zelo gospodovalno.

Frid.: Kje pa tičijo drugi strežaji? Naj vas li še-le jaz opozarjam, kaj vam veleva dolžnost? Poizvedi!

Vid (se oddalji in komaj izide iz sobe se prikaže Herm.)

6. PRIZOR.

Friderik, Herman, Vid, pozneje častniki.

Herman (ustopi ponosno v knežji opravi): Končno si doma, sinek?

Friderik (ki je po Vidovem odhodu obstal in premišljal, se ob očetovem ustopu zgane od presenečenja): Ah!

Herman (cinično): Od kedaj pa si tak strahopetec, ti hrabri vitez?

Friderik (zmedeno): Zamišljen sem bil in zato moje iznenadenje. Tu je sedež, ako si truden!

Herman: Razvidim, da ti moj obisk ni ravno po volji. No! *(sede)* Jutri odjašem itak že naprej!

Friderik (molči in je tako v zadregi, da si nevede odpasuje meč, ki ga postavi na mizo. Končno sede v naslanjač, prekriža nogi in roki in zroč raztreseno v tla posluša do konca; potem odgovori malomarno): Prenočišča ne odrekam mimopotujočim nikoli!

Herman: Jaz sem tedaj zate le to, kar ti je neznan potnik? Sem torej boljši od tebe, ker nisem še pozabil, da si moj prvorojenec.

Friderik (kakor predramljen zagodrnja sprva mrko a z vsako besedo raste v njem jeza.): Nisi zabil? — Nedavno si me pa neusmiljeno in brezčutno trpinčil v osterviškem stolpu, kakor da se ne bi bil spočel iz tvoje lastne krvi, kakor da bi mi ne bil dal življenja ravno ti.

Herman (nejevoljno): Kar je bilo, naj ostane zakopano; povedal bi ti rad, zakaj sem prišel sem.

Friderik (porogljivo): To je še edino, kar me zanima od tvojega govorjenja.

Herman: Prišel sem, da te še enkrat očetovsko povprašam, ali hočeš opustiti končno svojo trmo.

Friderik: Propal si tako, da zamenjaš značaj s trmo, da smatraš za svojeglavnost, kar spada k človeškim dolžnostim.

Herman (ustaoe in reče ironično): Raje pomisli, da nam pretijo hudi časi. Ljudstvo je postalo objestno in sanjari o nekakih pravicah in narodnem gospodarju ter nas smatra tujcem.

Friderik: Pa ga zavrni in udrihaj po zobeh.

Herman: Ali slovanski narod je muhast in se utegne upreti tudi kraljevi velevlasti, ako bi Zigmund izvolil po moji smrti zopet Nemca slavonskim banom.

Friderik (ironično): Pa si prizadevaj to preprečiti. Saj je vendar kraljica tvoja hči.

Herman: Čemu neki, ko dospem lahko drugače do svojih ciljev? Vidiš, tebi bi se ljudstvo ne protivilo, ker si v sorodstvu s Frankopani....

Friderik; Uganil sem takoj, da te je privedla semkaj le sebičnost. In kaj zahtevaš od mene?

Herman: Znano ti je, da si prizadevam neprenehoma raztegniti moč svoje rodovine. Celjski rod je že od nekdaj najuglednejši in najslavnejši a bil bi tudi najimovitejši, ako poročiš grofico Armgard...

Friderik (naglo): Povedal sem ti že zadnjič, da sem cerkveno poročen s plemkinjo Deseniško. A ena sama žena mi za sedaj zadostuje.

Herman (pikro): Dotične beračice ne pripoznam nikoli za svojo sinaho. Po bogatih sobanah celjskega gradu se ne bo nikoli šopirila ona deklina...

Friderik (ustune srdit): Ne govori mi o njej po tem načinu! Kaj ti je vendar storila žalega?

Herman: Sina mi je zapeljala. Toda, hm! Ko bi le njega, he, he! Menda ti je znano, kako so vsi hrvatski plemiči noreli za njo in kako je ona vse te mladeniče omamljala samo, da jih je videla trpeti. Ha, ha! Postopala le torej kakor navadna ničvrednica.

Friderik (se zaleti proti njemu): Nehaj in odidi od mene čimprej!
Herman (hladnokrvno): Do kosti ga je očarala; docela izgubljen je! *(kima z glavo)*
Friderik: Prerojen, prerojen sem, odkar poznam njo. In še le odkar sem poročen z njo, vem ceniti svet in kar je v njem lepega.
Herman (pomaje z glavo): Glej, glej! Tako izborno te torej ume zabavati? Hm! Kje pa se skriva tako dolgo tvoja golobica?
Friderik: Moja soproga je vsled glavobola že v svoji spalnici.
Herman: To mine kmalu. Kar pokliči lehkoživko, da naju pokratkočasi,
Friderik: Ne izzivaj nadalje, da ne vzkipi dejanski kar vihra v mojih prsih. Ven od tukaj! Ven! *(pokaže z roko proti izhodu.)*
Herman: Oho!
Vid (poluka skozi vrata in je od hlimbe napol skljućen): Ste me poklicali?
Herman: Ne, rdečelasec! Toda pravočasno si se prikazal. Čuj! Potrkaj ob spalnici one lepe tujke...
Friderik: Vid! Knez se, seveda samo šali.
Herman (izvleče iz nedri natlačeni možnjiček in ga pokaže Vidu.): Glej, pa celó sami rmenjaki.
Vid (stopi za korak naprej in poželjivo boječe zašepeta): Grofice ni doma!
Friderik (pogleda slugo prestrašeno a molči.)
Herman (stopi pred Vida): Oho, oslinjenec! Me-li nameravaš spraviti na krivo sled? Zapomni si, da sem slavonski ban in da ne poznam šale. *(ga strese za rvmo.)*
Friderik (navidezno hladen): Idi mi po čašo vode!
Herman: To storiš lahko kasneje! Sedaj odgovarjaj meni ali čuvaj lobanjo, ako se zlažeš. Je-li bil danes tukaj kak vitez?
Vid (se plaho pomakne k Hermanu in zroč bedasto vanj): Ne! Viteza nisem videl v tem tednu nobenega tukaj.
Friderik (se neopaženo olajšan oddahne in prime za srce.)
Herman: Ali nekaj vendar veš, ti, spačena krinka! Govori!
Vid (bojazljivo zroč zdaj v Herm., zdaj v Friderika): Prihajal sem ravno iz vrtne lope, ko zapazim, da iz skritih grajskih dverc izstopi grofica s služabn.... *(pobegne proti uhodu. ker je zapazil, kako je Frid. hlastnil po meču na mizi. Ali še predno se izmuzne iz sobe telebne vsled Frid. udarca na tla.)*
Friderik: (Ga spočetka gleda z izbuljenimi očmi, nato zgrabi za meč na mizi in udari z njim Vida po hrbtu tako, da pade na tla zunaj sobe.): To imej za plačilo, peklenski ovaduh! *(vrže srdito meč zopet na mizo.)*
Herman (ves iz sebe): Kaj? Nje ni doma? Je ni v gradu? Povej!
Friderik (sope težko): Kaj tebe briga, kje je? —
Herman: Ne briga me? Bomo videli! *(zakliče jezno)* Častniki!
Friderik (ga prime za prsi): Kaj nameravaš; kaj ti je?
Herman (se brani): Pusti me nemudoma! Ne bo mi pobegnila, ne!
Friderik: A tako? Razumem te! *(pokliče proseče)* Marko, Marko! *(tesno drži Hermana)*
Marko (prispe, posluša, odide.)
Friderik: Potegni mostnice, da nikdo ne izide!
Herman (ki ga še vedno drži Friderik): Častniki! Kje tičite, hudiči!
Častntki (prideta dva in hočeta braniti.)
Herman: Naročite vojakom naj zajašejo brzo konje. Eni nai uderejo preko gorovja na Ogersko, drugi proti Brežicam, da ujamejo njegovo ženo. Poberita se, in pošljite mi druge častnike sem.
Častnika (odideta.)
Friderik (spusti Herm. in hoče z mečem, ki je bil na mizi pobegniti za častnikoma.)
Herman (steče k njemu in izdrši mu meč, ga vrže skozi okno): To poišči jutri v prepadu! Ha, ha!
Friderik (teče k steni, kjer vise ostali meči.): Imam še druge!
Častnika (ustopita)
Herman (častnikoma): Primite ga! *(Se postavi s prostrtima rokama pred meče.)*
Častnika (skočita k Frideriku in ga po dolgi branitvi stiskata za roki.)
Friderik (častnikoma, ko se približaia): Proč, proč od mene! *(Se dolgo brani, končno je premagan.)*
Herman (stopi od stene, oziroma od mečev in ker vidi, da je Frid. premagan zakliče): Tako je prav! Držita ga, dokler se ne vrnem! *(odide)*
Friderik (zmaje obupno z glavo zroč za njim.)

(Zavesa pade)

(Nadaljevanje sledi.)

FRAN ŽGUR:

V SLOVO.

(Ivanki Furlan, umrli v Maučah pri Vipavi)

V teh krutih, trpkih dneh, ko nam nasproti
gorjé gre s čašo trpkih dni,
ko nam bridkost srce topi
razprl ti k večnosti je duh peroti!

Zato povej, oj prerokuj nam ti:
Li zvezda naša še plamti.... brlí,
ki nam razjásnila bi mrak noči?
Povej kaj nam prikriva zagrinjalo....
kako mahljá usode nam nihalo?....

Oj blagor, blagor tebi zdaj!
Ko ptica si raz cvetno vejo
zletela nad posvetno mejo
k Bogú, med svate v nebni raj!

Tam moreš v bolečine naše prt
utkati Njemu naš obraz potrt,
da takne s križem ga ljubezni
in nas otme usodi jezni — —
Saj to življenje ni!... Je živa smrt!!....

LENKA.

POKLIC GOSPODINJE.

Pred nekaj leti so se voditeljice svetovnega ženskega pokreta zavzemale za to, da naj bi se smatral tudi posel matere-gospodinje za resen poklic, ki zaslužuje takisto svojo plačo, kakor n. pr. poklic učiteljice ali delavke. To pa zato, ker misli večina ljudi, zlasti môž, da se opravlja gospodinjstvo kar tako mimogrede, brez vsakega truda; skratka: gospodinjstvo ni delo. To slišimo dan na dan iz ust velike večine moških, ki blagrujejo gospodinje češ: „Ves dan ste lahko doma, brez skrbi in brez truda vam tečejo dnevi, možje vam príneso vsakega 1. kup denarja, da ga morete izdajati“ itd. Malokomu se sanja, da je poklic gospodinje-matere srednjih in nižjih slojev pač najtežji poklic, ki zahteva največje preudarnosti, mravljine pridnosti, vztrajnosti, mnogo dobre volje in potrpežljivosti ter trdnega zdravja. Od ranega jutra do poznega večera ima dobra gospodinja dovolj posla v hiši. Saj pa tudi vé, da je delo častno ter da izvira iz njega vse dobro. Ne boji se največjega truda niti požrtvovalnosti, dobri uspehi so jej obilna nagrada.

Da pa bo imel slovenski narod čim največ zares dobrih gospodinj, treba začeti že pri malih deklicah s pravo odgojo. Že tu ne smemo pozabiti, de je lenoba izvor vsega zla. Kakor naredi delo človeka srečnega, ter mu blaži duh in srce, prav tako zamori lenoba vse dobre nagibe v njem. Brezdelje razjeda dušo in telo, kakor rja železo. Izguba časa pa je pogubna zlasti človeškemu duhu. V glavi pohajkovalca in lenuha se rodi vsakeršnje zlo, napačne misli in naklepi. Kdor ne dela, zlo dela. Nasprotno pa sledi vsakemu delu preprijetno zadovoljstvo in sladak počitek.

Seveda da dobra gospodinja niti v delu ne pretirava ter privošči svojim poslom kakor tudi sama sebi primernega odmora. Poleg tega je treba vsa komur, torej tudi gospodinji, včasih koristnega duševnega razvedrila, sicer človek prehitro omaga, se obrabi in naveliča.

Razun tega pa mora biti mati-gospodinja tudi jako potrpežljiva, da si ohrani mirno in veselo srce. Čestokrat nastopijo za družino hudi dnevi, polni skrbi in bridkosti. Gospodinja dela neumorno, se trudi od zore do mraka, pa se vendar ne more izkopati iz nadlog. Vrh vsega se pojavi še kaka nevarna, dolgotrajna bolezen, in stroškov ni ne konca ne kraja. Tu ji pomaga le potrplenje, ker vztrajnost prebije končno vse zapreke in nevihti sledi vendarle solnce.

Najsibo gospodinja še tako vešča in izurjena vseh stvareh, vendar se mora še vedno izpopolnjevati. Svet vedno napreduje, skoraj vsak dan se izumi kaj novega, ali se staro popravi, prenaredi, izpopolni. Znanosti se na korist človeštva vedno lepše razvijajo. Vse to se zbira v knjige, da je možno vsakomur okoristiti se za življenje.

Dobra knjiga je najbolja prijateljica človeštva. Gospodinja, ki hoče napredovati, rada prebira knjige, osobito one, ki razpravljajo predmete, spadajoče v njeno področje. Iz knjig zajema marsikak dober nasvet, kako naj izboljša to ali ono v svojem gospodinjstvu ter nikakor ne zametuje novejših iznajdb in poizkusov; vendar pa tudi ni slepa posnemovalka novotarij. Vedno izbira modro in si obdrži od starega, kar je dobrega, iz novega pa sprejme le to, kar je zares koristno.

Dobri gospodinji je v resnici treba bistre glave, urnih rok, plemenitega srca in vesele narave, potem dela tudí vse okoli nje z veseljem in vztrajno.

MARICA STEPANČIČEVA:

IZPREHOD PO SKANDINAVIJI.

(Nadaljevanje).

V dosedanjem opisu pomorskega potovanja od Narvika do severnega rta, sem očrtala približno vse kar je na tej progi najzanimivejše. Zato hočem — dokler se vračam po isti poti — pobaviti se čas z opisovanjem fjordov.

Kakor že znano, so fjordi morski zalivi. Pravzaprav so oni vodne ceste, nekake morske ulice, ki se zarezujejo tu milo in zaokroženo v romantične ovinke, tam ostro in drzovito v obrežje a to v toliki množici, da se le-ta po vsej pravici imenuje tudi fjordska brežina. Vsi ti morski zalivi, oziroma fjordi, so na obeh straneh popolnem ograjeni ali s strmimi snežniki ali z nizkim obraščenim gričevjem, ali z opolzlimi iz morja strlečimi stenami ali z gosto poraslimi hostami, ali pa z dolinico, ki je vsa posejana s človeškimi bivališči, da zró okenca tistih samotnih kajžic v mimoplavajoče ladje radovedno in naivno ko nedolžna otroška očesca....

Včasih se dviga kraj fjorda nad 1500 m. strleče gorovje, ki se ogleduje v morskem zrcalu z bajnim odsevom.

Nemalokrat so fjordi majčkeni in priprosti, ko tu pri Trstu Žavljski zatok. Onemu pa, ki je že kedaj imel priliko voziti se po večjih jezerih, naj

velja primera, da dosezajo fjordi marsikterikrat razsežnost Gardskega jezera — največ pa je menda takih fjordov, ki merijo nad 180 klm. po dolžini in izmed katerih se raztezajo mnogi po svoji širini toli razkošno, da jedva razločuješ drugo obrežje. V karahteristiko fjordov bodi povedano i to, da kámor se po širini zelo raztegnejo, tamkaj je toliko norveško obrežje na eni strani, kolikor obrežje otokov in polotokov na drngi, zelo nizko, dočim se vzpenjajo ponosne gore tem višje čim ožji je fjord.

Razen romantičnosti, ki jo razsipljejo fjordi okoli sebe, pa negujejo v sebi znaten delec koristi, odnosno udobnosti. Fjordi niso le tiho in obrambno zavetje priprostim ribičem, ki brezskrbno in nemotjeno po njih love ter se vedno še začasno lahko ognejo morskim hudournikom — rešilni pristan so fjordi pač brezdvomno in še posebno potujočim kupčijskim in zabavnim parnikom, ki plovejo v arktične pokrajine. Le redkokateri parobrod, le redkokatera jadrnica bi dospela nepoškodovana iz daljaega severa na jug, iz Ledenega morja nad Nemško in Baltiško valovje, ako bi ne bilo fjordov. Mislim, da bi sploh nobena ne dospela brez večje žrtve do cilja, ako bi jo zalotila med vožnjo nevihta in ako bi ne bilo teh skritih zalivov, med katero se zateče paruik lahko z brezskrbno razigranostjo, ko drvi in razsaja tam zunaj za stranskim otokom, za obmejnim holmlčjem divji orkan nad razljutjenim Atlantskim oceanom. Kajpada gre v prvi vrsti slavospev občudovanja tudi otokom in polotokom, ki čuvajo fjorde in ki so na tisoče zasidrani v Oceanu tik pred Norvegijo liki mogočni zasipi pred vojno trdnjavo.

Norveška krajina je kaj slikovita; njeno slikovitost povspešujejo baš fjordi, ki se, kakor že omenjeno, zadirajo v njeno zemljo za mnogo klm. Najmarkantnejši izraz te bajnosti pa izhaja odtod, da gospoduje med fjordi in njihovimi mejniki še ona divja romantičnost, ona deviška prirodna divota, ki se je še niso dotaknili ne človeška moč, ne človeški um, ne človeške kaprice. Tam gori ti ni treba iskati nališpanih in nečimernih dvorcev, pa nikakih pravljiških kijoskov v olepšavo dežele, saj razsiplje narava sama zadostno čarobnih prizorov, ki vzbujajo tvoje koprnenje in blažijo tvoje srce. Pristna priroda ti razkazuje svoje čare na najpremetenejši, na najnenavadnejši način, kaže ti svoje umotvore kakor nikjer, nikjer, nikjer drugod.

Vendar, največe čudo, ki te omamlja, gane, pretresa, vabi in zapeljuje v teh severnih soteskah, prostranih planotah, dolinčastih kotlinah, navpičnih pečinah in gozdnatih goricah, so razen fjordov vodni slapovi.

Oj, ti srebrni vodopadi, ti valoviti vodometi! Oj, kako divno igrajo svojo ulogo, kako čudovito potrkavajo na človeška srca... Zdi se človeku, da so postavljeni tjakaj le zato, da tešijo nemo in molče kogarkoii se zateče po razvedrila v njihovo domačijo... Saj oslaja norveška pokrajina človeku vsako uro, kajti sleherno uro mu pokaže nekaj novega, sijajnega, čarobnega. — Zdajci se voziš mimo navpične stene, raz katero pada kar naenkrat po pet, šest sedem slapov vzporedno postavljenih in le par metrov oddaljenih drugoddrugega, ko da jim določa skrit umetnik tisti tok in tisto smer.. Zdaj se voziš mimo soteske in glej, lice v lice si ko poredna otroka brizgata dve rajski kaskadi svoje srebrne pene, dočim se minuto kasneje globoko ob vznožju skalovja sopriiaznita v hohotajočem objemu združujé se v jezerce... Pa se bližaš skupini hribcev; visoko gori na slemenu ti na enem izmed njih zija nasproti jama. Ni-li to morda kak temen brlog, okol katerega se lesketà čisti apnenec v solnčnih žarkih? In pripravljaš se, da pogledaš v tisto črno žrelo. Ali, koliko prijetno iznenadenje; priroda se kar očividno norčuje s tvojimi zaključki! Ne, nikak lesketajoč apnenec, pa nikaka tmina, nikaka jama ne osenči tvojega lica. Nov, jasen svet ti kuka skozi odprtino in toli nagajivo zre v tvoj obraz, ko da so tam zadaj skrita neznana ti nebesa. Ali kar je še najbolj čudapolno, je to, da je izdolbel tisto duplino v teku tisočletja gotovo tisti slap, ki liki umeten vodomet brlizga danes v zaokroženih smereh, dočim se je prikazal pred daljnimi stoletji bojda tamkaj na slemenu, ko droben virček, ki bi bil zdrknil z lahkočo skozi najmanjši obročič.

Človek bi rad zasanjal o tisti lepoti celo uro ter jo zanesel najrajše v lastno domovino, ali priroda sama mu ne dovoljuje sanjarenja in premišljanja, ampak ga opozarja z vsakim hipcem, prepričava ga s slednjim novim trenutkom, da ni še konca njenim čarom, ni še konca skandinavskim divotam. In vzklik za vzklikom prekipeva iz prsi in slavospev za slavospevom drhteva srce v nemem trepetu. — Ne! Ni konca ne fjordov, ne slapov, dokler se ne posloviš od začaranoočarujoče Norvegije!

— — — — — — — — — — — —

V nemem občudovanji napram vsem onim zemljepisnim čarom, ki jih nisem mogla videti gori gredê, sem priplula do velike skupine otokov, ki se imenuje Westeraalen, ter se razprostira nekako nasproti Troldfjorda, oziroma na severu sosedne serije otokov, znamenitih Lofotov. Vožnja mimo teh poslednjih je kaj mična zlasti tedaj, ko ploveš med nj,mi in norveško obalo, kamor se ob morski ožini Raft razprostira prijazno mestece Digermulen. —

Zahodna ali oceanska stran Westeraalske, kolikor Lofotske skupine, je vsled svojih strmin videti drzovitejša nego vzhodna, odnosno fjordska, vendar ni — navzlic sneženim drčam, ki segajo izpod snežnikov po zasekah navzdol — tako slikovita in bajna, ko poslednja, ki je vsa okinčana s srebrnimi slapovi in sanjavimi ribiškimi vasicami in s skromnimi pažniki, po katerih se pase kaka kravica, ovčica ali koza. Ko opazuješ Westeraalsko ali Lofotsko otočje z ladje in ne zapaziš razen nju ničesar drugega okoli sebe, nego morje, ti prihaja na misel, da je poplavila nekoč vso to krajine neusmiljena povodenj, ki je odnehala stoprv tedaj, ko je segalo vodovje do sredine najvišjega gorovja. Ti s snegom pokriti otoki se ti namreč ne zde drugega nego iz morja štrleče planine.

Med Lofoti in Norvegijo se razprostira veličastni Westfjord. Vanj prideš skozi morsko ožino Mael, ki se imenuje tudi Moskö. Zasidrali smo se kmalu potem pred mestece Bodö (izg. Bude), ki se razteza na bregu norveške celine v zavetju Saltenfjorda. Mestece ni brez vsake mikavnosti, kakor izgleda mogoče na prvi hip. Bilo je okoli dveh popolunoči, ko smo prijadrali predenj ali ker je sijalo polnočno solnce v vsej svoji čarobnosti, je bila mala luka vsa obljudena z domačini, ki so nam mahali z robci izgovarjajoč svoje, vsaj meni neumevne pozdrave.

Bodö je malo a prav lično mestece z ravnimi in prostranimi ulicami, kakoršnih tujec gotovo ne pričakuje, predno ne stopi v to samotarno gnezdece. Dasiravno smo dospeli sredi noči, so se ljudje izprehajali sem in tja po ulicah, razgovarjajoč se, ali žgoleč jedva slišno polotožno melodijo; posamezne prodajalne pa so bile odprte. Vsekdar namreč, ko dospe parnik ali vlak v dobi polnočnega solnca v toinono mesto severne Skandinavije. je večina trgovin tujcem na razpolago. Sicer pa one, ki niso odprte niso niti tako trdno zapahnjene, ko pri nas, marveč le priprosto zaklenjene in razgledne izložbe ti razkazujejo svoje predmete ko po dnevu; v Skandinaviji se pač ne boje ne zlikovcev, ne svedrovcev... V Skandinaviji prevladuje pač način splošne pravilne vpgoje — temeljite in kremenite vzgoje — ki prehaja s pametno vzorno gesto sporazumno iz družinskega kroga v šolo in od tu v redarstveni urad. Ta zavest se vsesava v tujca iz vsega, kar ga okrožuje tako, da ga obvladajo občutki brezskrbja ko, da se izprehaja med gredami in nasadi, med obzidki in ovinki lastnega posestva — obdajajo tujca občutki, ki so popolnem nasprotni onim, ko se vozi ali koraka tuji človek po Kalabriji in Siciliji, kjer se potnik prijemlje za žep in srce ter vzdrhti v grozi že pred samimi grmi, skalami, stebri in.... otročaji....

Da se bavi skoro vse prebivalstvo tega kraja izključno le z ribjim lovom, in da mu nosi le-tá obilo dobička, ti ne dokazuje le cela baterija čolničkov v pristanišču, ampak spoznaš že tedaj, ko stopiš s parnika na obalo in zavohaš prvi bodöski vzduh. Tam blizu je namreč tvornica, v kateri čistijo različne ribe ter jih pošiljajo na vse strani sveta, ko so jih dodobrega posušili na obrežnem solncu. Pri tem naj omenim, da nosi ribji lov Norvežcem še poseben dobiček, kajti nesamo, da nalove za prodajo in lastno hrano približno 40 miljonov rib na leto, prepustè jih tudi za lov za zabavo. Lov na ribe slovi v Skandinaviji kot nekaka vrsta šport. Ribji lov na losos je n. pr. v Norvegiji podeljen v zakup ali najem, kakor pri nas lov na divjačino in se bavijo z njim z izrednim zanimanjem zlasti Angleži.

Potujoč iz Bodö proti jugu, smo pluli napram ponositim Svartisem. Svartisi so krasni ledniki, dvigajoči še iznad morja do 2000 m. in to v skoro navpični legi da nudijo nepopisen prizor s svojim fosforesentnim zrcalenjem v bistri morski gladini nizko pod seboj. Svartisi so vzbujali mojo pozornost že zato, ker je kapitan opozoril potnike, da predno bodo ti ledniki za nami, bomo prekoračili severni tečajnik, oziroma äcquator ali ravnik, bomo prestopili torej v krajino, ki ima 60° 32' 30" severne širine, oziroma iz področja mrzlega pasu v zmernotopli pas; prestopili pokrajino, kateri ne bo več svetilo pristno polnočno solnce, ampak le odsev tega polnočnega soja, ki človeka očara, ko mična pravljica, ko sladke sanje, ko fata morgana. — — —

Ta prehod pa izletni parniki počaščajo na ta ali oni način: s petjem in govori, ki jih spremljajo žvenketajoče kupice. Poslavljajoč se od polarnega tečajnika in prebajnih svartiških ledenikov, te prepeljuje ladja v Ranski fjord, kjer imaš priliko videti vsaj vrhove gorske planote Börge, imenovane Börgefjeld.

MARA TAVČARJEVA; Dobrova:

BELOKRANJSKA

Veter stresa stare bore,
grom se čuje onkraj gore,
v koči beli majka siva
plaka, čaka na junaka.
Moli majka, prosi Boga,
da se vrne sin edini.
Noč objame tiho selo,
majki sen zatisne oko
majka sanja o junaku,
ki odšel za dom je v boj:
Stiska roko sinu Marku
in pogladi ga po licu:
„Sinko mili, sinko dragi,
kdaj se vrneš k majki stari?
Srce njeno ne miruje,
išče te ob zori zlati,
išče te, ko peva ptica,
zove te, ko solnce žarko
pozlati pšenično polje,
misli na te uro vsako,
uro vsako, dolgo, žalno,
in zvečer ko solnce tone,
ko zasvetijo se breze,
tam ob Kulpi, v lozi naši,
ko je polje vse žareče,
rdeča gora, loza šumma,
kot bi kri se vseh trpečih,
prelivala po obzorju . . . .
Žvižga kos večerno pesem,
v dalji slavec se oglaša,
moje srce tebe zove,
zove, kliče: sinko Marko,
kdaj se vrneš k majki stari,
ki vsa trudna nate čaka?"

*

Dan jo vzdrami z nado sladko,
poštar Mate bo primesel
pismo belo, preveselo:
„Majka mila, jutri pridem!"
Solnce kroži vedno višè,
pride poštar v tiho selo:
„Evo, majka, pismo tvoje.
glej, kaj sinko Marko piše!"
„Čitaj, Mate, moje oko
moč je svojo izgubilo,
solze težke, grenke plaka!"

*

Čita Mate: „Majka mila,
sokol tvoj je nagnil krila
tam na gori previsoki,
kjer prepadi so globoki,
kot bi – Gera – vrh Gorjancev,
skale svoje razmaknila,
tam svinčenka dušmanina
pot je našla v prsa moja,
kjer srce v ljubavi silni
misli še poslednje hipe
na trpečo domovino,
ki sprelepa, vsa razkošna,
v hrepenenju pričakuje,
da naš varuh, sveti Juri,
zelen v svate k njej prijaše,
cvetje siplje na vrtove,
srébro na deviške breze,
blagoslavlja polje naše,
goram vesne dih poklanja,
trtam sladki sok naliva,
češnjam med, da roj čelebic
prazni čaše predehteče . . . .
Daleč raj si duše moje,
daleč mila domovina,
daleč majka osivela.
Si pod lipo me dojila,
zibal cvet je veter hladni,
pela uspavanko sladko:
spavaj, spavaj sinko Marko,
zla očuvaj Bog te večni,
daj nebo ti srečo milo,
moč in silo, rast junaka,
da kot bor tam sredi gore,
bran jeklena boš viharju
in sovragu, če bi grabil
loze šumne, polje plodno,
trtje solnčno, zemljo rodno,
dedom našim sveto . . . . . .
. . . . . .
Mrak objema oko moje,
rana peče, žge, umiram,
v morju tone solnce žarko,
z Bogom, majka, tvoj sin Marko!"
. . . . . .
Veter stresa stare bore,
grom se čuje onkraj gore,
v koči krika siva mati:
„Sokol moj, moj sinko zlati!"

TOJO DE RENA

UČITELJ IZ SV. KRIŽA.

Prevela iz italijianščine M. Stepančičeva.

Nič drugega! Nekaj takega, ko pohabljeno živinče, ki je za vaške paglavce zabavna važnost. Ob tržnih dneh in semnjih, ko so kmetje sosednih krajev privedli s seboj svoje otroke, so jih svetokrižki fantalini vselej opozarjali na ta prizor, rekši: Pridite pogledat italijanskega bebca!

In tedaj so se ob vrtnih durcih gnjetili tisti zlobni malčki, tisti poganjajoči barbari, tiste ličinke prihodnjih nasilnikov, v čegar dušah je rano vzklilo plemensko sovraštvo.

Peterček vsega tega nikoli niti opazil ni; on je venomer gledal le v angeljski obraz svoje matere ali pa v oddaljeno zanebje, kakor da bi mu dozdevni predsodek njegove male dušice označal tako cilj njegovega bolestnega romanja. Tembolj pa je vse opazila njegova mati; ona je zapopadla tisto valovanje nasprotstva in porogljivosti, ki je oklepalo in obteževalo njenega ubogega sinčka. Zato pa ga je vselej — ko so se tiste radovedne oči polne zlobnosti, bodičasto liki šila zapičile v dečka — vzela tesno v svoj objem ter se ž njim potuknila za grmovje, ko da ga hoče obraniti pred trmastim in nezasluženim črtom, ki je z nagonsko dedščino zastrupljala srca slovenske mladine. Medtem, ko je bil sloves o ital. bebcu iz Sv. Križa razglašen vsepovsod, je postajal zabaven dogodek za vse okrožje. Naklepi politikastrov pa so klili ogroževalno proti učitelju, ki je živel sam zase, poglobljen v svojo bol in prevzet od samega idealizma do njegove šole in hrabre neumorne obrambe italijanskega jezika, preganjanega od počasnega pa neprestanega prodiranja slovanstva.

Glavno osobje svetokrižkih agitatorjev je bilo sestavljeno iz običajnih vaških prvakov: župnik — zastopnik slov. župnije, ki jo je tjakaj vgnezdilo tržaško škofijstvo — učitelj slov. šole — podpirane od družbe sv. Cirila in Metoda — poštar, ki je bil dopisnik ljubljanskega «Slovenca» — in končno krčmar Tone Parovel, svetovalec «Narodnega doma» v Trstu, pa oče omenjenega Cirila, priznanega glavarja križanskih paglavcev. Vsi ti so vplivali na ljudsko brigo kot ugledni razumniki, kadar se bile demonstracije ali druge protiitalijanske svečanosti. To je bila radikalna stranka, slovenske nepopustljivosti, to je bil najvišji vspored, iz katerega je blestela onemoglost Tržačanov, in najmanj, s čimur se je stranka zadovoljevala, je bilo zapretje ifalijanske šole Lege Nazionale. To je priznaval v svojem spisu poštar Jože Počaki v stebercih ljubljanskega časopisa, kakor češ: Novi učitelj naj se briga za lastne posle, nasprotnikov se v vasi ne bode maralo in izzivalcem bo za njihovo dejanje odmerjen le omejen delokrog. — In vsi ti opomini niso ostali dolgo brez odmeva. Slovenski časopis iz Trsta «Edinost» je rezko napadal učitelja Fanelli-ja, pripisujé mu praznotno samopašnost in pretirano domišljavost, na tisočletnih pravicah.

Fanelli se za vse tiste izbruhe ni brigal in je kazal krepko ravnodušnost napram vsem zaničljivim nasmeškom in strupenim pogledom, pred katerimi mu ni bilo prihranjeno niti na samotarnih izprehodih. Tisti njegovi izleti na holme zgornje tržaške okolice — odkoder se mu je pogled napajal nad brezkončno morsko modrino ter prijazno obtičaval, zdaj na kapricijoznih vijugah isterske obale, zdaj na peščenih oglejskih lagunah — so bili zanj edina duševna raztresenost, edina uteha zatajevane bridkosti.

Nekega dne, vračajoč se z običajnega izprehajališča, je naletel na dogodek, ki ga je spravil iz ravnotežja. To je bil trenutek, ko ga je prevzel nagel občutek razburjenosti in ki ga ni mogel obvladati začasno.

Stopal je namreč mimo Parovelove krčme, kjer so bili pod latnikom zbrani običajni vaški prvaki. In baš istohipno je iz bližnjega vrta zajekal deški klic: Ohe! Evo očeta od italijanskega bebca! — Sledil je temu vzkliku splošen krohot, ki ga je prevzel, ko leden curek ter ga vsega presunil. Kri mu je brizgnila v možgane ter mu predložila pred oči žalostno podobo njegovega otroka, njegovega prenesrečnega fantka. In ker se je roganje okoli njega nadaljevalo ter so se bleščeče živinske oči zadirale v njegove, ko da hočejo tembolj razdražiti bolest nesrečnega očeta, je Fanelli obstal pred veseljaki in izustil drhtečim glasom: Vi žalite, vi se posmehujete umirajočemu dečku, vi se norčujete iz največjega gorja, vsled katerega more le krvaveti očetovsko srce! Pa kdo ste vendar? Ali živina?»

«Oho! Jezik za zobmi, *digo vu!* je zavpil poštar Počaki, dvignivši se zapletajoč in tresoč svojo rumenkasto brado, ki je izgledala, ko predivo ter bila pristni dokaz keltskega izvora. «Če še ne veste, tukaj ste v hiši naši; pri moji duši! Ej, ste razumel? Tu smo mi gospodarji in tudi gospodarji, da se lahko smejemo, kolikor se nam izlijubi. Italijanskih naukov nočemo, vtaknite si to dobro v glavo, zbogom!» «Gotovo», so dodali drugi brbljajoč vsi skupaj, «Kdor pa ni zadovoljen, naj napravi culo!» «Kdo ga je klical tega štanfurca?» Ali ste videli še tako drznost, izzivati v naši hiši! Spametujte se, drugače....» — Učitelj je izprevidel, da bi bilo brezmiselno izgubljati besede s tistimi nerazsodnimi vaščani in tako se je z ozirom polnim zaničevanja mirno odstranil. Toda pijana drhal je godrnjala za njim. «Si-li videl? Kakšen pogled!» je rekel krčmar poštarju. «Eh, jaz požvižgam nanj in na njegove poglede», je odgovoril poštar in stisnil pest.

«Ti Italijani so zmožni vsega» je opozoril slovenski učitelj, «zastonj se Italija ne imenuje rdeči otok!»

Župnik — ki idoč k večernicam, se je ustavil, da izpije kozarec vina — je začel poizvedovati o pripetljaju. Ko so mu povedali, je dobri duhovnik zmajal z glavo rekši s povdarkom: «Oh, ti Italijani, brezverniki so, brez strahu božjega!» In nadaljeval je svojo pot s prepričanjem, da je bil izrekel zlato resnico. Med cerkveno pridigo pa je zaslužni Gospodov namestnik izkoristil priliko, da je primešal tožbo o brezbožnosti Italijanov, ki vneto delujejo nad vničenjem Slovanstva, vsled česar jih pa Bog kaznuje v potomstvu.

Namen tega namigovanja je bil dovolj prozoren! Župnikova govorica je potrdila, da je italijanski bebec bil le kazen božja. Tako se narodno sovraštvo goji in ne prizanaša niti med Gospodovimi posvečenci.

Nadaljevanje sledi.

M. K.

ZENSKA IN TELOVADBA.

V zdravem telesu biva zdrava duša. To je star, obrabljen, a vedno enako resničen in veljaven pregovor. Da bo naš duh prožen, vzprejemljiv za vse lepo in dobro, moramo v prvi vrsti skrbeti. da bo zdravo in prožno naše telo. Kajti telo in duh sta v najožji zvezi ter vplivata drug na drugega. Telo pa krepimo in utrjamo predvsem s telovadbo.

Telovadba jači vse človeške ude, da postanejo vztrajnejši ter lahko prenašajo večje napore, bodisi telesne, bodisi duševne. S svojimi vsestranskimi kretnjami, ki so jih zamislili veščaki in ki natančno odgovarjajo poedinim telesnim delom, zednači telovadba zle posledice dolgega sedenja, ležanja i. t. d. in se ne da nadomestiti z nobenim drugim športom.

Slabotno telo nikakor ne more zadoščati vsem zahtevam moderne vzgoje, zaradi tega telo čestokrat propada. Dandanes zahteva že skoraj vsak stan od človeka velikega duševnega napora. Kdor hoče zasesti v svetu kako boljše mesto, se mora pač mnogo učiti, sicer ne pride nikamor naprej. Človeški duh mora biti torej vedno na delu, da zadosti zahtevam časa. Prav zato pa mora človek poleg duha vzgajati in krepiti tudi svoje telo, da bo lahko prenašalo uničujoči vpliv duševnih naporov,

Da je telovadba prav tako potrebna ženski, kakor moškemu, tega ni treba šele dokazovati, ker se razume samo ob sebi. Nele, da naredi telovadba žensko telo krepko in gibčno, vsled telovadbe dobi pravo mišičje, da more ženska lažje izvrševati nalogo, ki jej je dana od narave. Zdrave in krepke matere dajejo državi tudi zdrave in krepke otroke.

Ženski je prav tako treba velikih duševnih in telesnih moči kakor moškemu. Jakost in čilost, s katero more premagati duševni trud in telesne neugodnosti, pa si pridobi edinole z vzgojo telesa — s telovadbo.

Že narava sama zahteva pri otrocih mnogo prostega telesnega gibanja, telovadbe. Dečku n. pr. je to že več ali manj omogočeno. Ko še pohaja šolo, ga lahko opazujemo, kako rad pleza, skače, se igra, se suje in ruva s svojimi vrstniki, da, celo pretepa se. To vse ni nič drugega kot telovadba v širšem pomenu besede. Deklice pa so vezane na različne, navadno prav bedaste predsodke in običaje. To se „ne spodobi“, ono se „ne spodobi“, obleka se zamaže i. t. d.; revice se morajo vesti mirno in „dostojno“, pri tem pa jim nedostaje svobodnega gibanja, slabe in plahe postajajo ter propadajo.

Rdeča lica, vesel smeh, jasno oko nam pri nekaterih otrocih že zadostno pripovedujejo, da ta zdrava telesca ustrezajo zahtevam narave da se gibljejo in imajo dovolj svežega zraka. Pri drugih — in med temi je, žal, največ deklic — pa nam bledorumena barva, nagnenje do zgrbljenosti, malokrvnost, čmeren obraz jasno prerokujejo nezdravo bodočnost. Prva skrb in dolžnost staršev, učiteljev ter sploh vseh onih, ki jim je izročena odgoja mladine, je torej, da se uvede tudi pri deklicah redna telovadba; ta telovadba naj bi se vztrajno nadaljevala tudi po dovršeni šolski dobi. — Deklice so baš v tem času nagnjene raznim napadom bolezni, ki se jih ognemo le s tem, da si s pridnim gibanjem okrepimo in urimo telo. Seveda je najbolje in najkoristnejše telovaditi na prostem, v svežem zraku. Pri telovadbi se nam pljuča vsled velikih kretenj zelo razširjajo, zato dobimo vase mnogo svežega, nepoškodovanega zraka, ako telovadimo zunaj.

Ta ali ona bo morda mislila, da je ženska telovadba iznajdba novejšega časa, posledica ženske emancipacije. To pa ni res. Že pisatelji starega veka pripovedujejo, da so Grki,, takrat najbolj kulturni narod, gojili žensko telovadbo. V Šparti so se morale deklice prav tako udeleževati telovadbe. kakor dečki. Že Likurg je v svojih postavah predpisal tudi žensko telovadbo. Ta zakonodajec je namreč smatral za najvišjo nalogo svobodne žene — v nasprotju s sužnjo — da postane mati. Da pa bi postale ženske zmožne dobro izpolnjevati svoje materinske dolžnosti in bi lažje prenašale bolečine pri porodu, je odredil telovadbo, kjer naj si ženstvo krepi svoje telesne moči. Znano je, da so lakedemonske žene slovele po vsej Grški ne samo po velikosti in moči, nego tudi po svoji telesni lepoti, odločnosti in neustrašnosti.

Rimljani pa se niso dosti brigali za žensko telovadbo, in prej tako bojeviti narod se je udal pozneje le prerad in preveč razkošnemu in mehkužnemu življenju ter je končno propadel popolnoma. Sicer ni možno trditi da se je to zgodilo zato, ker Rimljanke niso telovadile vendar pa lahko rečemo, da so razvajene in pomehkužene Rimljanke gotovo več ali manj pospešile hitri korak v propast.

V srednjem veku se ženska telovadba ni gojila nikjer. V tej dobi so ženske poznale le ples in razne igre. Vendar pa so mnogo jezdile in hodile.

Tudi začetkom novega veka nimamo še nikjer ženske telovadbe, ki bi se vršila po kakem gotovem sistemu. Prvi korak so storili Nemci, ko je l. 1832 dr. Friderik Strass odprl telovadnico za ženske; od tega časa se je razširila po vsem svetu. Na Danskem, Angleškem, v Belgji, Švedski i. dr. so tudi prej že začeli s telovadbo, toda sprva samo z moško in je bila n. pr. na Danskem že l. 1814 postavno vvedena v šole. V Avstriji je prišla v šole šele okoli 1870. leta, vendar za deklice ni bila obvezen predmet. V zadnjem času se je obrnilo precej na bolje in upati je, da se tudi ženska telovadba vkratkem vkljub vsem predsodkom povsod docela udomači, dasiravno vlada zanja premajhno zanimanje.

Pa tudi posamezne ženske same naj bi doma telovadile; na vrtovih naj se napravijo tudi za dekleta mali telovadni prostori, ker so dekleta prav tako potrebna gibanja kakor dečki. Marsikaka Slovenka ne utegne telovaditi v društvu, zato naj bi telovadila vsaj doma v sobi ali na vrtu. Telovadnih vaj je ogromna vrsta, ki se tičejo rok, nog, trupa in vseh udov hkratu.

Že iz zdravstvenih ozirov naj bi skrbele naše matere, da njih hčerke tudi telovadijo in se v svobodnem času primerno bavijo s koristnimi športi, ki pospešujejo zdravje in jačijo zato telo in duha. Zdrave matere - zdrav narod

V. OPENSKIJ.

IZ PRIJATELJEVEGA ŽIVLJENJA.

Zgodilo se mi je:

Držal sem v naročju 17 letno, trepetajočo deklico. Privila se je k meni ter si skrila obraz ob tesnem poljubu, da ji nisem zamogel pogledati v oči. Sklonivši se, sem poljubil nje polne kipeče grudi ter začutil na vratu - solzo.

Zdrznil sem se. Tako plaka v jutru rosa po objemu zvezd, za slovo bledečih. Tako v jeseni pozni cvetlica za vonjem, tema za lučjo....

Poljubil sem ji solze z oči, trepetaje je čakala nema — — čakala, da vtržem cvet?....

Stisnil sem pestí in zobè ter zaprl oči. Hladen blisk misli me je obšel.

Bledega obraza se je izvila iz mojega objema. Plaho in začudeno je zrlo name dvoje temnih oči.

Bolest in temno grožnjo sem ji čital na obrazu, ko sva se poslavljala.

Videl sem jo zopet črez leto dni.

Cvetko, katere si nisem upal vtrgati jaz, je vtrgal - drugi.... Povedala mi je sama. V tujem objemu je iskala - mene....

In zopet se nisem zavedal naravnih sil mladega življenja. In zopet sem odhajal nem, in zopet so me spremljali njeni očitajoči pogledi! Na dušo mi je legla temna senca groznega prizora, ko sem jo videl vtretjič. Zadnjikrat. Kot v sanjah: V obroču kipečega pekla francozko-angleških granat je drvela torpedovka proti varnemu zalivu. V stolpu se je zasmejal poveljnik ter mi veselo zaklical, da smo za enkrat iz pasti. Vzel sem daljnogled ter opazoval na četrt milje oddaljenem obrežju gručo ljudi. V hipu sem spoznal njo, stoječo samo, tik morja na strmini. - Razločil sem čisto sleherno potezo njenega, nad našim, nad mojim bežečim brodom, strmečega obraza.... Zazvenelo mi je v duši in mi objelo srcè, ko takrat, ko sem v logu pod Hercegnovskim samostanom, poslušal ob solčnem zatonu njeno prvo pesem.... V hipu spoznanja in misli sem začutil, da mi zmanjkujejo tla pod nogami in da me dviga nevidna sila. Kot v sanjah sem čul divji krik poveljnika; „Mina“! K prvi grozi se je pridružila druga. Videl sem še njo, kako je skočila raz strmino v valovje....

Črez nekaj ur sem se zavedel v bolnišnici. S pevajočim, otožnim glasom mi je pravila stara predstojnica, da je v onem hipu, ko je zletela naša torpedovka v zrak, skočila v morje mlada Dalmatinka. Sedaj leži v mrtvašnici, sredi utopljenih in razmesarjenih mornarjev, pokrita s cvetlicami....

Nisem je poslušal dalje....

Črez mesec dni sem zapuščal belo sobico. Kar zamogle rokè so objeti cvetlic, sem ji ponesel na še svežo gomilo, kamor vedno rôma mi sedaj srcè...

Ali je bilo maščevanje, ali ljubezen ali obup?

Temno uganko njene duše ne razrešim nikdar...

DROBTINE

† ANTON AŠKERC.

V preteklem mesecu je minilo 10 let, odkar je preminil pesnik in pisatelj, Anton Aškerc. Kratka bolezen je tedaj naprevila konec njegovemu tako plodonosnemu življenju. In vse je prešinila zavest, da je z Aškercem Slovenija izgubila nekaj velikega, nekaj, kar se ne da nadomestiti in se ne povrne več.....

Anton Aškerc je bil rojen dne 9. januarja l. 1856 v vasi Globoko pri Rimskih toplicah na Štajerskem. Hodil je v gimnazijo v Celju in v semenišče v Mariboru. L. 1881. je postal duhovnik ter je služboval kot kaplan na raznih krajih na Štajerskem. Isto leto je začel izhajati „Ljubljanski Zvon“, in takoj se je v njem oglasil Aškerc, pod imenom „Gorazd“. Takoj je obrnil nase pozornost, kajti že iz prvih njegovih pesmi je bilo vsakemu jasno, da je pesnik po božji volji.

Aškerc ni, kakor njegov drug Gregorčič, sentimentalen, njegova Muza ni, kakor sam pravi, blediočna gospodična, ne — bojevit je, pogumen; njegova Muza kliče k delu proti tiranstvu in proti nepriiateljem Slovanstva.

S svojim polnim imenom je stopil Aškerc na dan l. 1890., ko je izdal svoje „Balade in romance“. Njim so sledile l. 1896. „Lirske in epske poezije“, nato — l. 1900. — „Nove poezije“, l. 1904. „Četrti zbornik poezij“, l. 1904. „Zlatorog“, l. 1905. „Primož Trubar“, l. 1906. „Mučeniki“, l. 1907. „Junaki“, l. 1908. „Jadranski biseri“, l. 1909. „Akropolis in piramide“, l. 1910. „Pesnitve“, l. 1911. „Poslednji Celjan“. Poleg teh poezij je potreba omeniti dramatične poizkuse: „Izmajlov“, „Tuika“ in Red sv. Jurja“, potopisa: „Dva izleta na Rusko“ in „Izlet v Carigrad“ ter „Rusko antologijo“, ki jo je sestavil z dekanom Veselom. Torej veliko delo!

Duhovski stan Aškercu ni ugajal, prosil je za vpokojitev in je dobil l. 1898. na ljubljanskem magistratu službo arhivarja. To službo je z vnemo opravljal takorekoč do zadnjega diha.

* * *

Kako je Slovenija Aškercu hvaležna in kako zna ceniti njegovo delo, je pokazal svoječasno pesnikov pogreb. Pesnika so položili na mrtvaški oder v ljubljanskem „Narodnem domu". Tisoči in tisoči so prišli tja, da se poslove od njega. Častilci so mu poklonili krasne vence s trakovi in napisi. Pogreb sam je bil sijajna žalna manifestacija. Udeležilo se do 6000 ljudi, ob straneh pa je po cestah stalo do 20.000 ljudi V sprevodu so šla nešteta društva z zastavami, dijaki in dijakinje, belo oblečene deklice z naslovi pesnikovih del, zastopniki ljubljanskega občinskega sveta itd. Po cestah, koder se je premikal žalni sprevod, so gorele svetilke, trgovine so bile zaprte in z nekaterih hiš so visele tudi črne zastave. Pesnika so položili v grobnico „Pisateljskega društva" pri Sv. Krištofu. Ob odprtem grobu je pela „Slovenska pevska župa" žalostinko ter so govorili žalne govore prof. dr. Bazala iz Zagreba in Etbin Kristan.

Anton Aškerc počiva v grobu že desetletje v grobu, ali njegova dela žive in bodo živela, dokler bodo živeli Slovenci. Izpolnilo se bo nad njim, kar je sam zapisal v svoji pesmi „Čaša nesmrtnosti"!

V svojih delih sam boš živel večno!

Velmoč električnega toka.

V trevižanski okolici in sicer v Pezzan di Carbonara, se je pripetil sledeči pretresljivi dogodek:

Kos odtrgane električne žice je zašel v dotiko z železno posteljo. Da bi le-to ločil od žice, je 50 letni zidarski mojster Schiavon Primo, prijel z obema rokama za zadnji del posteljnjaka. Istočasno je bolestno zavpil, ker ga je električni tok vsega pretresel in ga skrčil do tal, dočim so se mu roke krčevito tiščale postelje. Vsa obupana je žena klicala na pomoč; prišel je sosed, 44 letni Luigi Filippetti, ki je nesrečneža objel, da bi ga s silo odtrgal. Ali glej! Ta objem je bil tudi njemu usodepoln, kajti električen tok je že pretresal njegovo telo; na obupne klice je pritekel v sobo drugi sosed, oziroma brat prejšnjega, 46 letni Giuseppe. Z vso naglostjo se je oklenil brata, da bi ga rešil. Zaman! Električni tok je prešinil bliskoma tudi njegovo telo. V grozovitih telesnih sunkih in bolestnih krčih so čez nekaj časa telebnili vsi trije — mrtvi na tla.

Restavracija. Nekaj dni po obisku kraljevih oseb v naši pokrajini, sem se z množico drugih ustavila pred izložbo slik, predstavljajočih kraljevski poset. Jako lepo je vzpela podoba predočujoča pohod v Sežani, a kar mora na njej neprijetno dirniti slehernega Slovenca — ki mu je na srcu čistost in blagoglasje materinščine — je pač napis: Restavracija.

Ko da bi slovenska govorica ne imela svoje lepe besede „gostilna", je bilo treba prevesti izraz Ristorante s prejomenjeno stokrat prežvekovano besedo, tako da morajo Lahi misliti, da je naš jezik reven in se moramo zatekati k njim, da s pomočjo njihovih izrazov izpopolnjujemo besednjak svoje govorice.

Čemu tako? Se-li lastnik gostilne boji, da bi njegov prostor zamenjali z drugimi pivnicami? Kako to? Saj kar ni „ristorante" (gostilna), je vendar le „osteria" (krčma).

Pasja imena. Marsikdo — ko si nabavi psička — razmišlja dolgo o primernem imenu, s katerim bi ga nazval; in vendar se nemalokrat pripeti, da navzlic tuhtanju izbere ime, s katerim navsezadnje niti zadovoljen ni. Z ozirom na to, da so naši dedje in pradedje z bridkim spominom na Turke v naši pokrajini, začeli nazivati svoje pse s pridevki „sultan" in „turko", ravnotoko postopamo lahko tudi mi! In dočim bo najprimernejše, ako kako krmežljavo, špičastozobo psico najgrše pasme, začnemo nazivati s priimkom *dotičnika*, ki se je celò pobahal, da je vrgel prvi gorečo plamenico v naš „Narodni dom", tako so na razpolago še sledeče imena, s katerimi iskažemo vsaj na ta neznatni način ves gnjev do onih bolgarskih trinogov, ki so z zversko krutostjo trpinčili in pobijali nesrečno srbsko prebivalstvo. Možje, ki se jih bo še kasna zgodovina spominjala z gnusom, in ki so se za svoje brezvestne čine tako ovekovečili, da uporabljamo v hipu razjarjenosti namesto kletvine lahko njihove priimke, ali pa da nazivljemo ž njimi svoje pse, so: *Jururov*, *Popov*, *Simonov*, *Vitanov*, *Konstantinov*, *Kalkandijev*, *Ilkov*, *Dimkov*, *Hranov*, *Vasiljev* in končno *Bolgar*. Ti peklenski junaki so na najrazličnejše načine mrcvarili uboge Srbe. Enemu so izdrli oči in ga zapodili po svetu, drugemu so iztrgali jezik ali odrezali nos, nekaterim so vse telo popičili z bodalom toda tako, da ni umrl, ampak se krčil ves teden v mučeniškem trpljenju. Srbkinjam so odvzemali deteta z naročja ter jih metali razdraženim psom itd. itd. To se je godilo v letih 1915-1917. v krajih, ki ležijo na meji med Bolgarijo i Srbijo. Pobili so 4000 ljudi obojega spola, starčkov in otrok, mater, deklet in onih mož, ki jih je kako službovanje zadrževalo, da niso bili poklicani pod orozje. — Usoda naj jim podeli isto smrt! —

ANA ŠEMEC:

Poročni prstan.

Poročni prstan nosim jaz,
ko gledam ga, me stresa mraz,
saj zakon moj nesrečen je,
ko led ta prstan zebe me!

On simbol sreče je, sladkosti,
posvetnih blagrov in radosti,
a meni je le trnje zbral,
me v skrb in žalost zakopal!

On nima dragih kamenov,
je brez blestečih biserov,
pa vsak se rad oklene ga,
ne sluti v njem solzá, gorjá!

Minilo je le malo let,
kar bil mi je na prst odet
pred svečenikom, svati
ta majčkeni obroček zlati.

Ž njim sreča ni mi bila dana
ž njim je nastala v srcu rana,
ki vir je grenkih bolečin,
ko vzbuja v proste dni spomin.

GOSPODINJSTVO.

Aspik. Kuhaj dve očejeni telečji nogi in pol goveje noge; namesto goveje noge vzameš tudi lahko par kožic od sviniske slanine. Prideni tudi zelenjavo, kakor k juhi, nekoliko celega popra ter malo kisa. Ta juha mora počasi vreti tako dolgo, da je meso zelo mehko. Potem jo precedi skozi robec in jo postavi na hlad. Čez nekaj časa pobari mast ž nje, postavi jo zopet k ognju, in ko zavre, jej primešaj sneg enega beljaka. To sčisti juho, ki naj dobro zavre. Odvzemi nato vso goščo z vrha, precedi jo iznova nalij jo v model ali v steklene skledice ter postavi na led, da se aspik strdi. Če hočeš imeti imeti rumen aspik, ga pobarvaj z žganim sladkorjem, rudečega lahko pobarvaš z vodo od pese.

Norinbergske preštice. Mešaj dobro 28 dek surovega masla, pridevaj pol goma 1 rumenjak, 14 dek sladkorja, drobno sesekljane olupke in soka pol limone. Končno primešaj počasi 42 dek moke. Zgneti to v testo, naredi iz njega male prestice, ki jih položi na pekač, pomaži jih s surovim maslom in potresi z zrezanimi mandlji ter jih speci v srednje vroči pečici.

Zajčji cmoki. Potegni s par svežih zajčjih src in jeter kožo in jih sesekljaj. Potem primešaj temu sesekljano, v surovem maslu ocvrto čebulo, dve rezini, v juhi namočenega in zopet iztisnjenega kruha, soli, popra in muškatovega oreha, timijana in dva rumenjaka. Iz tega testa napravi cmoke, ki jih skuhaj na slani vodi, zabeli jih in jih daj s kislim zeljem na mizo.

Jajčnji sneg najlažje stepeš, če so beljaki jako mrzli. Zato postavi poleti kotliček z beljaki v skledo mrzle, zelo osoljene vode in sicer na hladnem prostoru, kjer je prepih.

Ajdovi zavitki. Popari pol litra ajdove s slanim kropom in napravi iz tega in enega jajca bolj mehko testo, katero razvaljaj in razreži. Že prej pa sesekljaj zelenega peteršilja ter ga ocvri na curovem maslu z drobtinami; temu primešaj zdrobljenega sira, malo kisle smetane, 2 rumenjaka in soli. Deni na vsako krpico kupček tega nadeva, stisni dobro robove, skuhaj zavitke v slani vodi, potreci jih š kruhovimi drobtinami in zabeli s surovim maslom. Prav isti nadev uporabljzš lahko za zavitke, kolačke ali buhtočke iz shajanega testa. Če deneš v testo dovolj surovega masla in jajec, so taki pečeni kolački jako dobri.

Pirogi so kolački iz shajanega testa, nadevani z različnimi mesnimi nadevi ter lepo rumeno pečeni. Seveda ne smeš za piroge devati v testo sladkorja. Pirogi so jako priljubljena ruska narodna jed.

Muhe prenašalke nalezljivih bolezni. Razna raziskavanja so dognala, da muhe in druge žuželke raznašajo prav v obilni meri nalezljive bolezni. Zlasti noge muhe so tako ustvarjene, da se jih primejo ona mala, prostemu očesu nevidna telesca, ki povzročajo nalezljive bolezni, namreč bacile. Sami pač vidimo, da muhe vse oblezejo, zato so tudi glavne prenašalke legarja, jetike, škrlatice, davice in drugih hudih ter smrtnonevarnih bolezni. Zato uničujmo muhe, ki tudi sicer vse onečedijo, preganjajmo jih ter pazimo, da ne pridejo do naših živil. Vse one jedi, ki jih prinesemo s trga, pa pred uživanjem dobro operimo in osnažimo.

Če pes trga odejo, na kateri leži, in se ne da na noben način tega odvaditi, poizkusimo sledeče sredstvo: odejo namočimo z močno raztopino galuna; ko se posuši, jo pa še poškropimo temeljito z aloino tinkturo. Take odeje pes gotovo ne bo nikoli več razgrizel.

Za pse, ki se dražijo — je najboljše „zdravilo“ tobak za njuhanje. Če se psi pretepajo jim natresemo na nos nekoliko tega tobaka, in takoj bo pobegnil vsak v drugo smer.

O ČIŠČENJU.

Kako odpravimo sojedce (Mitesser)? Priporoča se sledeča metoda: Predno gremo spat, vtaremo z lahko masažo sledečo kremo v kožo: Lanolin, Vazelin, Lactis sslfur, Spirit. camphor.

Zjutraj si umijemo obraz s tako gorko vodo, kolikor mora koža prenesti in rabimo pri tem milo: „Krankenheiler Quellsalzseife Nr. 1“ (dobi se v vsaki lekarni), vodi pridenemo tudi blizu tri velike žlice toaletnega kisa. Ko lice obrišemo in osušimo moramo spet obraz nalahko masirati, ko smo ga prej nekoliko namazali s sledečo kremo: Bel vosek, Kitova tolšča, Sladko mandljevo olje, Vode iz oranžnega cvetja, Olje iz oranžnega cvetja.

Če to dalj časa delamo, se bo stvar zelo izboljšala, posebno če držimo primerno dijeto: hrana mora obstajati v glavnem iz mleka, zelenjave, salate in veliko sadja. Mesa, kave, čaja, alkohola pa se moramo kolikor mogoče ogibati. — Sojedcev se tudi iznebimo, če umivamo in drgnemo ona mesta s finim peskom in potem še namažemo s čopičem, namočenim v „Amolinu“! Koža postane sicer od začetka nekoliko rdeča, toda sojedci kmalu izginejo. Tudi je dobro proti sojedcem, če umivamo obraz s toaletnim kisom. — Nekateri imajo navado, da sojedce iztiskajo. S tem se pa le koža vname in nastanejo mozoli. Zelo preprost in dober pomoček proti sojedcem je drgnenje kože z bencinom, ki pa mora biti kemično čist. Na volneno krpo nalijete nekoliko kapljic bencina in drgnite kožo, kjer je posuta s črnimi pikami. — Tudi je

treba paziti, da jedi niso razdražljive (ne prehudih začimb: popra, paprike i. p.) in da je prebava v redu. Tudi boraks, raztopljen v vodi, dela kožo belo in čisto. Toda boraks sam na sebi, naj se imenuje „cesarski boraks“ ali karkoli, ne odpravi sojedcev.

Kako čistimo ovratnice? Svilene kravate perémo v bencinu, a nikoli pri luči radi nevarnosti eksplozije! Najboljše je, če jih kar cele položimo v bencin in ko so dobro namočene, pa lahko odrgnemo z mehkim blagom. Samoveznice moramo, predno jih zmočimo, z nitjo ob robu prešiti, da se vloga, ki se nahaja v njih, ne premakne. Ko je kravata očiščena, jo polikamo s toplim likalnikom, da damo svili spet lesk, ki ga je morda izgubila vsed drgnjenja.

Črne glace-rokavice, ki so že ponošene, namaži na odrgnjenih mestih z volneno krpico, ki jo pomakaj v dobro črno tinto, zmešano z drevesnim oljem. Na čajno žličico tinte vzemi 5 kapljic olja. Potem odrgni rokavice še s črno sukneno krpo. Rokavice ne puščajo barve in ostanejo svetle.

ODGÓVORI NA VPRAŠANJA.

Din-dilin-din. Javim se Vam pod to šifro, ker me je Vaše krstno ime spomnilo nanjo. S pisemcem me niste nadlegovali, ampak razigrali, ker ste me s svojo naivnostjo — če Vas ta izraz ne žali — spravili v najboljše razpoloženje. Nadlegovali pa bi me, če bi Vas uslišala ter pisala celo pismo. Kaj takega je zame luksus, ki si ga malokdaj privoščim. Morate se zadovoljiti z odstavkom v tej listnici, v katero pa trosim malomarno in urno, kakor v vrečo; zato morate tudi oprostiti, če vam kaj ni po volji, kajti časa nimam, da bi pregledovala, kar je že zabeleženo. Vprašate me naj uganem katera je Vaša iskrena želja? Hm! Čujte! Res je, da sem ravno včeraj slavila svoje trideseto leto (sic, znanci!) toda zato ne izgledam še kakor kaka stara štriga, ki zna tolmačiti žilice v dlani, še manje pa umejem analizirati Vaše pisemce. Sicer Vam tako na splošno lahko odgovorim kaj je neki Vaša iskrena želja.

Dakle: Ako ste mlada gospodična, si najbrže želite brhkega temnohlačnika, ki ima kaj okroglega pod palcem. Ako ste mlada gospa pa brez zaroda, si želite najmanj šest sinčkov, in če bi imeli priti vsi naenkrat na svet. Če ste zavedna Slovenka, si želite, da bi se Lahi zopet umaknili vsaj tako, da bi kraljevič Marko smel krstiti svojega prvorojenca vsaj na Repentabru. Če ste pa mlada (ali mlad) učiteljica... taka, ki ima veliko časa pa še premalo plačo, oziroma ki ima še skoro novo šolsko spričevalo, si iz nezapopadljivega razloga želite, da bi Jadranko zamogli na križ pribiti. N , k temu Vam pa dodam, da kakor je srečno prehodila Oljsko goro, bo tudi Kalvarijo in da jo na vrhuncu te ne preplašijo trije križi, saj je tam zadaj v dolini Josaphat okoli 3000 komitašev, ki ji mahajo z robcem v pozdrav.

S tem hočem reči, da me nestvarna kritika — ki je le izljug škodoželjnosti in zavisti — ne spravi z ravnotežja. Včasih psi tudi na zvezde lajejo.

Ida: Izgovor Benéčija, to je z naglasom na drugim é, je napačen, čeprav rečemo Benétke! Tako morejo govoriti le ljudje, ki nimajo jezikovnega posluha ali pa ki ne spadajo v to našo domačijo. Saj pravimo tudi miza pa vendar izrekamo mizár. Pravilno je torej Benečija!

Milka: Kak naslov, da pritiče nezakonski materi? Hm, oboje bo prav, pa recite ji — gospa Gospodična — ali — gospodična Gospa! —

Dana: Soglašam popolnem z Vami: moji odgovori v listnici so res neprijetni, neprijazni in utegnem priti vsled njih ob vso simpatijo, ki jo morda kdo goji zame. Dodajam celo tudi to, da so naravnost brezobzirni! Vendar! Na svetu je pač tako, da se enemu človeku ne posreči, kar se drugemu. Prve ustmene ali napisare zlobne zafrkacije so me puščale na miru in sem jih jemala s prezirom na znanje. Pa ni pomagalo! Napadi so se množili s perfidno brezobraznostjo, zato sem prijela za žilovko in počela udrihat v levo in desno.... Bodite uverjeni, da se z menoj prav lahko razpravlja in izhaja, toda le z mirnostjo, prijaznostjo in če potrebno s trezno opominjevalnostjo. S porogljivostjo, z besednim ščipanjem, s prezirom, z osornostjo in breztaktnostjo se z menoj ne le ne odpravi ničesar, marveč dosežе nasprotno! Še vlak izide s tira, ako mu hudomušna ali zlobna roka zamaši tračnice. Stvarni kritiki, olikani kretnji bom vselej poklonila uho in srce! Zdravi!

Ksenija: Ne! Črko „s“ ne smemo vtikati v vse glagolne besede, ampak samo šesterim: Vem — vedeti — veste. Dam — dati — daste. Sem — biti — boste. Znam — znati — znaste. Jem — jesti — jeste. Grem — iti — greste.

UREDNIŠKA LISTNICA.

Ado M. Za Jadranko ni! Pošljite onemu malemu tovarišu, ki se kakor hripav petelinček postavlja na noge z recitiranjem; gotovo mu ustrežete! —

Gospodične. Ex Carcovich, Vrtovec itd. Pridržujem si pravico smatrati se Vašim upnikom, oziroma vas prištevati svojim dolžnikom, ki smejo pričakovati, da Vas terjam ob taki priliki, ko Vam utegne biti najneprijetnejše! Pa nikar se ne bojte, da Vam zato potegnem klobuček s temena, saj mi ni za tistih par liric — ki Vam utegnejo priti prav za čašo limonade — meni je le zaradi natančnosti. Da! Samo radi preciznosti in discipline.... in ne iz kljubovalnosti ali zlobe.... zato sem tudi zgoraj zamolčala še celih šest, sedem priimkov.... Ciao! —

Vsi oni, ki dobé poštno položnico, naj blagovolijo poslati naročnino. Hvala! —

STAB. TIP. S. SPAZZAL - TRIESTE.

in Comp.
turnega blaga
ello št. 10
nstvu v mestu
obrojen obisk.
urence
Na debelo!

& Giuliani
ex Via del Teatro

oga. Na debelo
r, navadna in
rve, laki, vrvi,
apir i. t. d.
otore v vsaki uri.
cene.
PREPRODAJALCI
Krajini.

GORICI
j Stolni trg.)

ina s šivalnimi
z dvokolesi, z
m in municijo.
zalogi tudi po-
ne dele ome-
predmetov. —
o zastopništvo
ih strojev Titan
a. Posebni brez-
poduk za u-
vezenje.

na zaloga
va
akovrstne bla-
va, vse po naj-
za obilen obisk
- Goriea
Antonio št. 8-9

TRŽAŠKO VZAJEMSTVO

delavcev z majoliko in izdelovalcev podov

reg. zadr. z o. z.

prevzema delo tudi na okolici.

Skladišče in delavnica peči in štedilnikov

v Trstu, Via dell' Olmo 6

v Gorici, Via Garibaldi 20 **v Tržiču,** Via Friuli 614

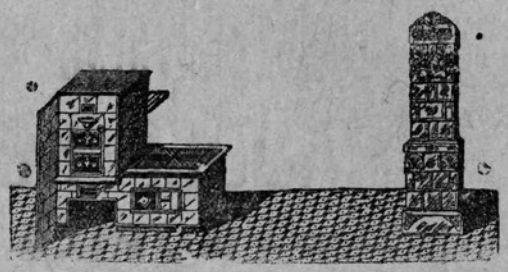

IZKUŠENA babica sprejema noseče tudi na dom. - TRST, Ul. Chiozza 50, pritl.

Zobozdravniški Atelje

R. KOVAČIČ

teh. vod.

Sprejema od 9-12 — 15-19

Via Valdirivo, 33 (nasproti kavarne „ROMA")

Izvršujejo se vsa dela po najmodernejši tehniki, kakor: plombe, zlate krone, zlate mostnice in zobnice.

Jadranska Banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Za greb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Zaloga pohištva

ANTON BREŠČAK

GORICA - Via Carducci št. 14

(prej Gosposka ulica)

Doma kar manjka, naj pregleda vsak
vse naj napiše si pri dnevni luči:
omare, mize, stole, posteljnjak,
škabel, kar rabi sploh v domači kuči.
Kar manjka, to mu preskrbi **Breščak,**
štirnajst številka Giosue Carducci.

: ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE :

ADOLF KOLL

GORICA

Korso Viktor Em. III. št. 11

I. nadstp.

Posluje od 9. do 12. dopoldne

in „ 2. „ 5. popoldne

SEVER & COMP. - TRST

— ulica Machiavelli štev. 13 —

telef. 22-59

Prodaja vsa vrtna, travniška in cvetlična semena, z žsemi garancijami ter po konkurenčnih cenah. — Na veljo pošilja cenik za l. 1922 brezplačno. Direktni uvoz.

ČEVLJARSKA ZADRUGA v MIRNU pri GORICI

izdeluje v svoji tovarni „ADRIA“ najrazličnejše obuvalo. Bogato je «ADRIA» preskrbljena zlasti za poletno sezono. Nad vse trpežni so Adria-sandali in Adria-podkovanci za hribolazce. Lastne prodajalne so

v Trstu, Via Rettori 1
v Gorici, Corso Verdi 32
v Celju, Narodni dom

EGIPTOVSKI profesor grafologije razlaga značaj in usodo življenja Sprejema vsaki dan od 13-19. - TRST, via Udine 12.

A. FENDERL & Co. - TRST
TOVARNA MILA
Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

A. FENDERL & Co. - TRST
TOVARNA MILA
Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

MILO FENDERL

Pristno zeleno! - Rumeno „Superior!“

Pazite na znamko!